

CZUJNIK WSPÓŁPRACY GMINY WROCŁAW I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH RAPORT Z SONDAŻU

Agata Bulicz
Arkadiusz Drukier

Wrocław 2015

Zespół pracujący nad Czujnikiem Współpracy:

Beata Bernacka
Agata Bulicz
Rafał Florczak
Dominik Golema
Joanna Hołodnik
Małgorzata Łuczak
Karolina Mróz
Iwona Nowińska
Bartosz Szyja
Joanna Wajda
Dorota Whitten

Czujnik Współpracy jest przedsięwzięciem mającym na celu zbadanie jakości współpracy Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi. Badanie opiera się na metodyce Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy¹, którego narzędzia zostały dostosowane do potrzeb środowiska wrocławskiego. Inicjatorami i realizatorami przedsięwzięcia są pracownicy Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi UM Wrocław oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych: Fundacji Wspierania Organizacji Pozarządowych Umbrella, Fundacji *Dom Pokoju*, Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, Dolnośląskiego Stowarzyszenia Pomocy Ofiarom Przestępstw Karta 99 oraz Fundacji na Rzecz Rozwoju Społecznego Cooperantem.

Sondaż, którego dotyczy niniejszy raport, był pierwszym etapem badania. Kolejnym, planowanym na wrzesień 2015 roku, będzie ocena jakości współpracy, której dokonają wspólnie liderzy wrocławskich organizacji pozarządowych oraz przedstawiciele Gminy Wrocław. Wyniki oceny wraz z końcowym raportem pod nazwą „Ocena jakości współpracy Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi” zostaną poddane konsultacjom społecznym ze wszystkimi zainteresowanymi przedstawicielami organizacji pozarządowych działających w mieście. Badania takie jest realizowane po raz pierwszy; planuje się powtarzanie oceny co dwa lata.

¹ http://www.pokl541.pozytek.gov.pl/files/Model/Produkty/odbior-%20na%20strone/LiJW_Niezbednik.PDF
(23 lipca 2015 r.)

1. Metodologia i okoliczności przeprowadzenia sondażu

Sondaż został przygotowany przez grono społeczników i przedstawicieli magistratu w ramach społecznej inicjatywy pod nazwą „Czujnik Współpracy”. Inicjatywa ta była odpowiedzią na pojawiającą się, wielokrotnie artykułowaną podczas konsultacji zapisów rocznego programu współpracy z NGO we Wrocławiu potrzebę poznania, jak organizacje pozarządowe oceniają współpracę z Urzędem Miejskim we Wrocławiu. Prace zespołu rozpoczęły się w marcu 2015 roku. Podczas cyklicznych, comiesięcznych spotkań opracowano koncepcję badań. Celem prac zespołu było zrealizowanie pilotażowego pomiaru oceny jakości współpracy Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi. Jako narzędzie badawcze wykorzystano kwestionariusz Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy (LIJW), przygotowany w ramach projektu „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy”². Zmodyfikowano go nieznacznie, dostosowując do wrocławskich realiów, jednak zasadnicza konstrukcja ankiety nie uległa zmianie. Kwestionariusz składał się z 5 części, zatytułowanych kolejno:

- 1) Ogólna ocena jakości współpracy,
- 2) Gmina Wrocław jako partner organizacji pozarządowych,
- 3) Organizacje pozarządowe jako partner Gminy Wrocław,
- 4) Uwarunkowania oraz rezultaty współpracy Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi,
- 5) Informacje o organizacji wypełniającej ankietę.

Zdecydowana większość pytań miała charakter zamknięty, formę tabelaryczną oraz pięciostopniową, ujednoliconą kafeterię odpowiedzi.

Sondaż był realizowany od 15 maja do 15 czerwca 2015 roku. Do wypełnienia kwestionariusza zaproszono wyłącznie te organizacje pozarządowe, które w ostatnich dwóch latach współpracowały z Gminą Wrocław. Oceny wystawione przez uczestników sondażu dotyczą zatem roku 2013 i 2014. We Wrocławiu, zgodnie z lokalnymi statystykami, w 2014 roku zarejestrowanych było 3625 organizacji pozarządowych. Nie jest jednak łatwo ocenić, ile spośród tych organizacji współpracuje z gminą. W 2014 roku organizacje pozarządowe złożyły 775 ofert na realizację zadań publicznych (dane Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi). W sumie podpisano 506 umów. Dane te obrazują skalę współpracy finansowej. Należy jednak pamiętać o pozostałych, pozafinansowych formach współpracy. Urzędnicy szacują liczbę organizacji współpracujących z Gminą Wrocław w rozmaitych formach na około 700.

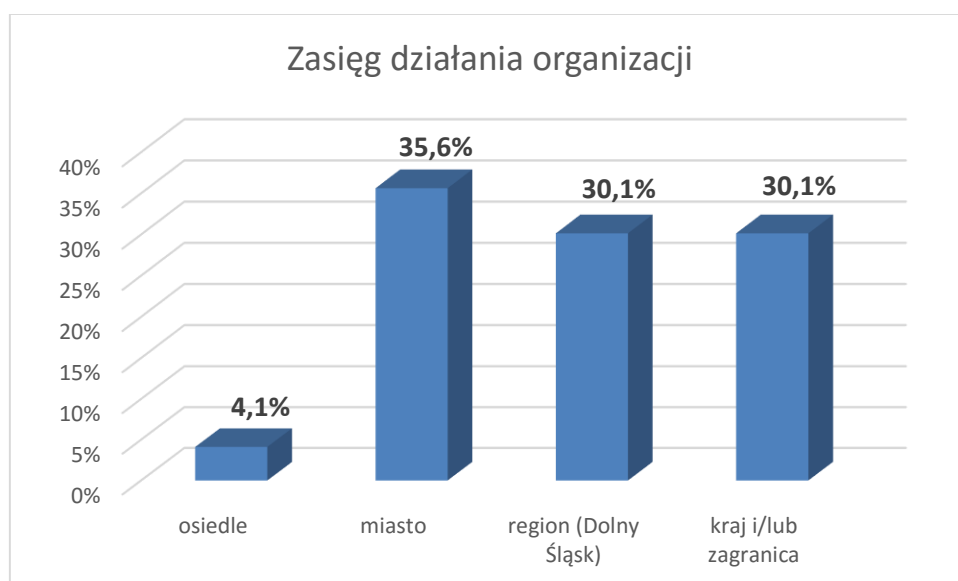
² Ibidem.

W czasie badania kwestionariusz ankiety był dostępny na stronie www.czujnik.org, stworzonej specjalnie na potrzeby sondażu. Link do strony oraz zaproszenie do udziału w badaniu zostało opublikowane na stronie www.wroclaw.pl. Na użytek badania opracowano również materiały promocyjne – ulotkę i krótki film, dostępne na stronie www.czujnik.org. Każda organizacja z Zespołu zajmującego się badaniem promowała ideę „Czujnika” i zapraszała wrocławskie organizacje pozarządowe do udziału w sondażu, wykorzystując własne kanały informacyjne (np. informacje o sondażu ukazywały się regularnie w newsletterze Sektora 3). Ankiety były także rozdawane i zbierane przez stażystki Fundacji Umbrella podczas szkoleń dla organizacji pozarządowych. Ten sposób docierania do organizacji pozarządowych okazał się najbardziej skuteczny. W sumie zebrano 85 wypełnionych ankiet.

2. Organizacje pozarządowe biorące udział w sondażu

W sondażu wzięły udział głównie młode organizacje. Jedna czwarta badanych organizacji działała co najwyżej 2 lata. Połowa z nich w momencie badania miała nie więcej niż 5 lat, trzy czwarte nie więcej niż 11.

Jako zasięg swojego działania 3 organizacje wskazały osiedle (4,1% odpowiedzi). Co trzecia udzielająca odpowiedzi na pytanie wskazała obszar miasta (26 organizacji – 35,6%). Teren Dolnego Śląska oraz kraju i/lub zagranicy wskazało tyle samo uczestników sondażu, mianowicie po 22 (30,1%).

Jako główny obszar działania najwięcej organizacji zaznaczyło edukację (42 wskazania). Kolejnym licznie wskazywanym obszarem była tematyka społeczna inna niż działalność w obszarach

wyszczególnionych w wierszach 1-11 poniższej tabeli – 39 wskazań. Dalsze miejsca zajęły kolejno: kultura – 29 wskazań, zdrowie – 23, wypoczynek – 11, ochrona zabytków – 9, promocja miasta i sport – po 8. Najrzadziej jako główny obszar działania wskazywano bezpieczeństwo publiczne. Spośród ankietowanych 11 nie wskazało żadnego obszaru. Listę obszarów (zgodnie z kategoryzacją, jaką posługuje się Gmina Wrocław) przedstawia poniższa tabela.

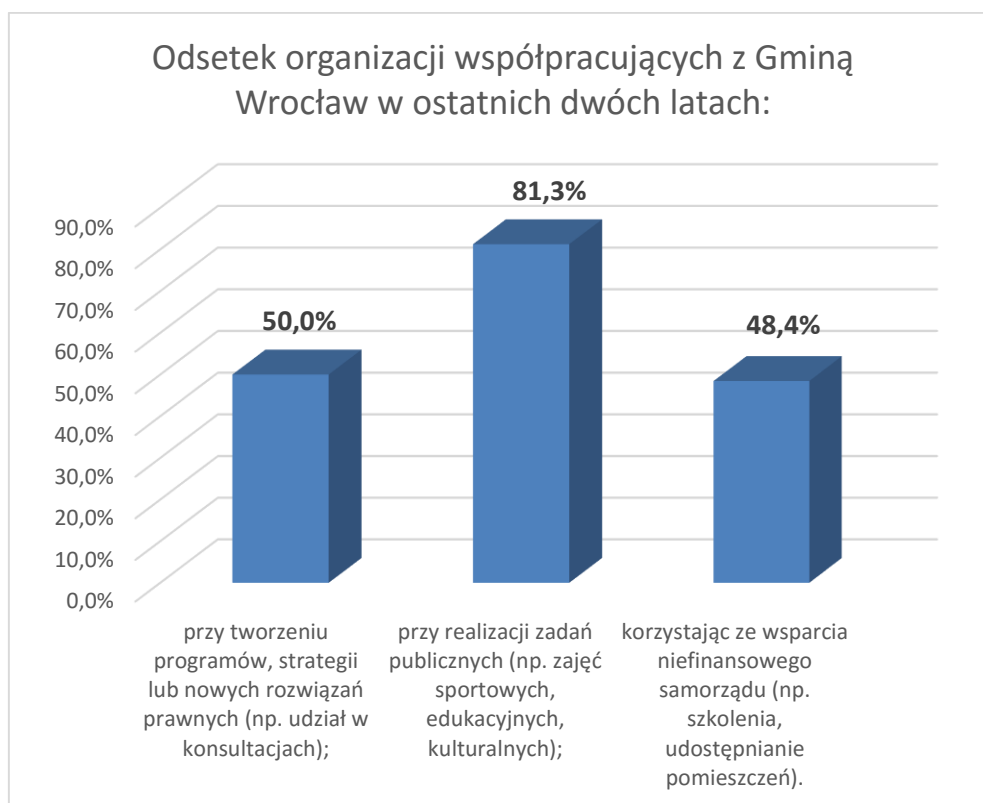
Lp.	Obszary:	Liczba wskazań
1	bezpieczeństwo publiczne,	3
2	edukacja,	42
3	kultura,	29
4	ochrona środowiska,	5
5	ochrona zabytków,	9
6	promocja miasta,	8
7	sport,	8
8	turystyka,	5
9	współpraca międzynarodowa,	9
10	wypoczynek,	11
11	zdrowie,	23
12	tematyka społeczna (inne niż powyższe).	39
13	inne	4

3. Ogólna ocena zakresu i jakości współpracy

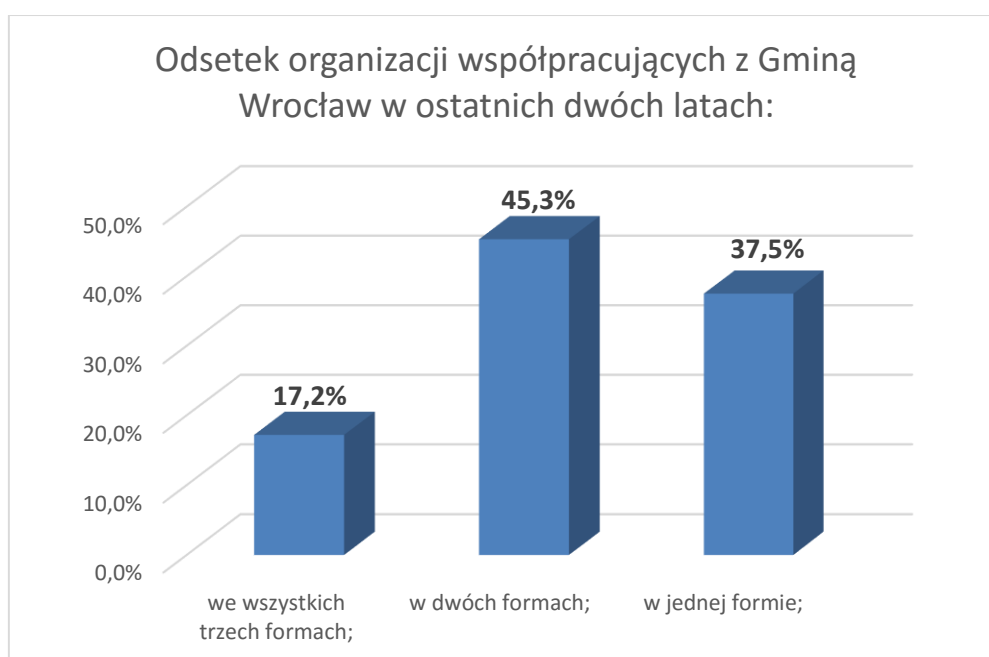
Spośród 85 organizacji pozarządowych, które wzięły udział w sondażu, w ciągu ostatnich dwóch lat współpracę z Urzędem Miejskim Wrocławia lub podległymi mu jednostkami zadeklarowały 64 (tj. 71% badanych). Aż 21 respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. Tak liczne braki danych, które pojawiały się również w kolejnych pytaniach, mogą być wynikiem niezbyt starannego wypełniania kwestionariusza ankiety przez respondentów. Z tego też powodu w raporcie, zarówno na wykresach, jak i w tekście, podawany jest tzw. procent ważny, czyli odsetek tych, którzy na dane pytanie udzielili odpowiedzi.

W rozbiciu na poszczególne rodzaje współpracy:

- 32 badane organizacje (czyli 50% tych, które udzieliły odpowiedzi na pytanie) współpracowały przy tworzeniu nowych rozwiązań prawnych, programów lub strategii;
- 52 (tj. 81,3%) współpracowały przy realizacji zadań publicznych;
- 31 (48,4%) korzystało ze wsparcia niefinansowego samorządu.

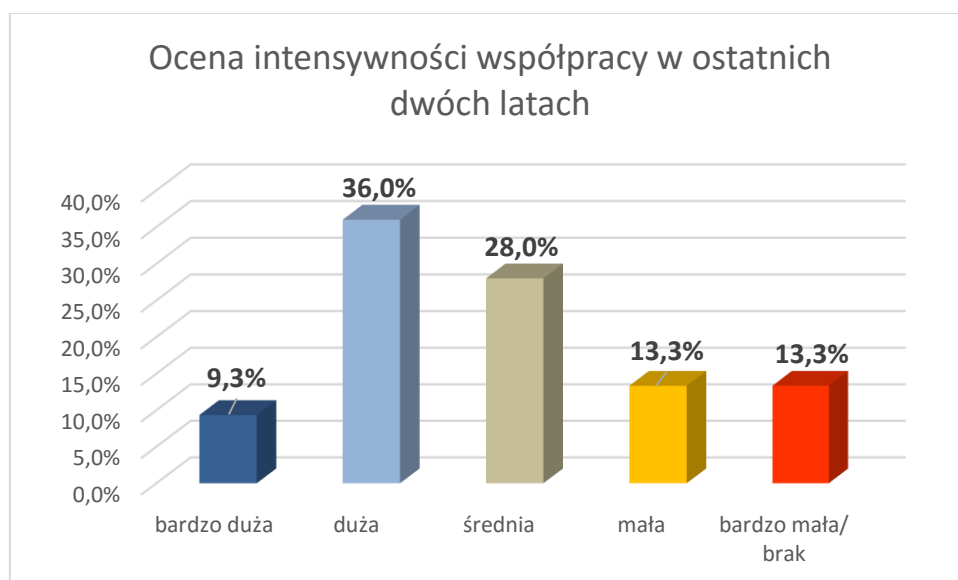

Uczestnicy sondażu, jak więc widać, najczęściej podejmowali współpracę finansową z Gminą Wrocław – czyniła tak zdecydowana większość spośród nich. Rzadko natomiast współpracowali we wszystkich trzech formach – zadeklarowało to jedynie 11 ankietowanych podmiotów (17,2% spośród tych, którzy udzielili odpowiedzi na pytanie). W dwóch formach współpracowało z miastem 29 badanych organizacji (45,3%), 24 (37,5%) natomiast tylko w jednej. Dane te ilustruje dokładnie poniższy wykres.

Zgodnie z metodą zastosowaną w LIJW przyjęliśmy, że ocena zakresu współpracy jest tym wyższa, im większy odsetek organizacji współpracuje z samorządem we wszystkich z wymienionych form, tzn. zarówno uczestniczy w tworzeniu nowych rozwiązań prawnych, programów lub strategii, realizuje zadania publiczne, jak i korzysta ze wsparcia niefinansowego samorządu. Minimalna ocena (1 punkt) przyznawana jest, gdy żadna z organizacji nie współpracuje z samorządem we wszystkich trzech formach jednocześnie, maksymalna zaś (5 punktów), kiedy we wszystkich trzech formach współpracuje z samorządem co najmniej 75% organizacji. 17,2% badanych, którzy zadeklarowali współpracę z Gminą Wrocław we wszystkich trzech formach, odpowiada zgodnie z założeniami LIJW ocenie zakresu realizowanych form współpracy JST-NGO **1,92** (w skali od 1 do 5).

Intensywność współpracy własnej organizacji w ostatnich dwóch latach (2013-2014) była przeważnie oceniana przez uczestników sondażu jako duża (27 wskazań, 36% ogółu odpowiedzi) lub średnia (21 wskazań, czyli 28%). Bardzo dużą intensywność współpracy wybrało 7 ankietowanych, czyli 9,3% tych, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie. Dla 10 uczestników sondażu (13,3% ogółu odpowiedzi) współpraca była mało intensywna. Tyle samo osób zaznaczyło bardzo małą intensywność. Dane ilustruje poniższy wykres.

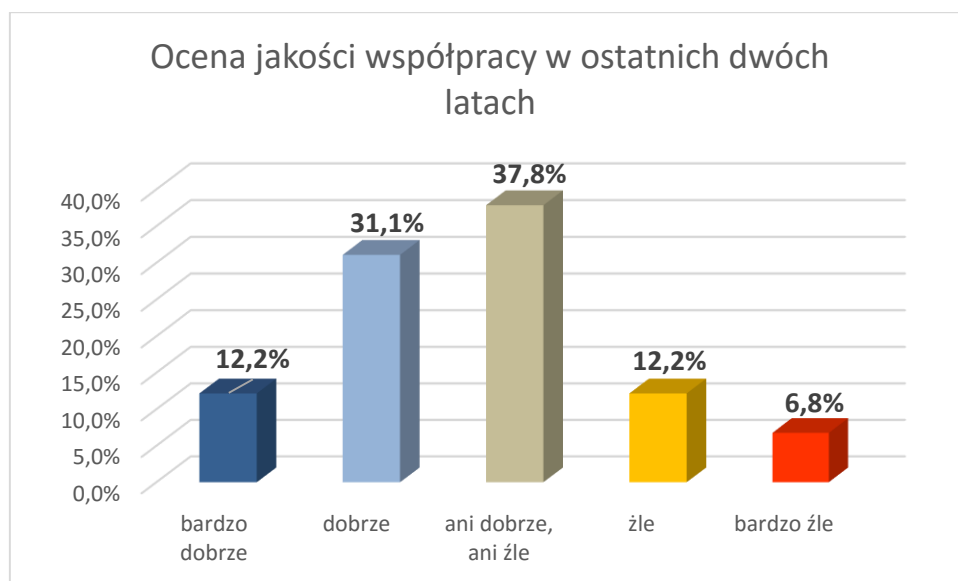
Przyjmując zaproponowaną w LIJW metodę przeliczania wskazań na punkty (intensywność bardzo duża – 5 punktów, duża – 4 punkty, itd. aż do 1 punktu za bardzo niską intensywność lub brak współpracy), otrzymamy ocenę **3,15**.

Całościowa ocena zakresu współpracy na badanym obszarze, poza powyżej omówionymi ocenami form współpracy oraz intensywności współpracy, uwzględnia także ocenę zakresu współpracy na podstawie deklarowanych obszarów działalności organizacji biorących udział w sondażu. Oceniając punktowo obszar działalności organizacji pozarządowych na terenie Gminy Wrocław, przyjmuje się następującą procedurę, wzorowaną na LIJW. Organizacje deklarują w ankiecie główne obszary swojej działalności (por. z danymi w poprzednim rozdziale pn. *Organizacje*

pozarządowe biorące udział w sondażu), przyporządkowując je do jednej z 12 kategorii³. Następnie zlicza się obszary, w których działa co najmniej 5% badanych organizacji pozarządowych. Im jest ich więcej, tym wyższa jest ocena punktowa obszaru działania organizacji na terenie Gminy Wrocław. Przyjmuje się, że minimalna ocena (1 punkt) oznacza, że liczba takich obszarów wynosi 0, maksymalna zaś (5 punktów) – że jest ich co najmniej 9 (75% z 12 obszarów). Wynik dla organizacji, które wzięły udział w sondażu to **5 punktów**. (Innymi słowy, w 9 na 12 obszarów działa co najmniej po 5% badanych organizacji).

Całościowa ocena zakresu realizowanej współpracy, stanowiąca średnią arytmetyczną omówionych powyżej trzech składowych (form współpracy NGO z Gminą Wrocław, ocena intensywności współpracy i obszary aktywności NGO), wynosi zatem 3,36.

Uczestników sondażu poproszono także o ocenę jakości współpracy z Gminą Wrocław. Wśród udzielonych odpowiedzi odsetek ocen pozytywnych przeważa nad negatywnymi. W sumie oceny bardzo dobre i dobre wystawiło 32 badanych (43,3% ogółu odpowiedzi). Źle współpracę z miastem ocenia 9 badanych (12,2% udzielonych odpowiedzi), bardzo źle 5 osób (6,8% wskazań). Co trzeci uczestnik sondażu – w sumie 28 badanych (37,8% wskazań) – wybrał odpowiedź „ani dobrze, ani źle”. **Średnia ocen ogólnej jakości współpracy z Gminą Wrocław dla ostatnich dwóch lat wyniosła 3,30** (przyjmując, że „bardzo dobrze” oznacza 5 punktów, „dobrze” – 4 itd.). Rozkład ocen jakości współpracy prezentuje wykres poniżej.

Uczestnicy sondażu zostali poproszeni o wskazanie tych elementów współpracy z Gminą, które ich zdaniem stanowią największą zaletę/szansę oraz tych, które uznają za wady/problemy (maksymalnie po 2). Wśród pozytywnych stron współpracy z Gminą Wrocław organizacje wymieniały przede wszystkim otwartość urzędników na dialog, ich życzliwość oraz chęć włączania organizacji pozarządowych w procesy decyzyjne. Zgłoszono 33 tego rodzaju uwagi, w tym m.in.:

³ Wytyczne LIJW wskazują 16 kategorii, wariant wrocławski zakłada 12, zgodnych z kategoriami w statystykach Gminy Wrocław, o czym wspomniano w rozdziale drugim.

- *Coraz większa otwartość na organizacje pozarządowe.*
- *Przychylność urzędników.*
- *Otwieranie się urzędu/ urzędnika na konsultacje.*
- *Otwartość na pomysły/inicjatywy.*
- *Życzliwy stosunek urzędników.*
- *Zaangażowanie i serdeczność osób pracujących w urzędzie.*
- *Bardzo dobre relacje interpersonalne - gotowość przedstawicieli Gminy Wrocław do współpracy w trudnych sytuacjach danej organizacji pozarządowej.*
- *Elastyczność w rozwiązywaniu problemów.*
- *Możliwość dialogu w sprawie rozwoju programów.*
- *Zwiększenie udziału obywateli w podejmowaniu decyzji.*
- *Chęć rozwiązania spraw pozytywnie mimo utrudnień biurokratycznych..*
- *Dążność do uwzględniania postulatów organizacji- konsultacje.*
- *Precyzyjność urzędników z BWO, ich duże zaangażowanie.*
- *Gotowość pomocy, docenienie rzetelnej pracy. [...]*

Podkreślano również jako zaletę, choć już nie tak często, łatwość dostępu do informacji (np. *dostępność do informacji w Internecie, szybki kontakt, łatwy dostęp do pracowników, dobry kontakt z osobami, które opiekują się określonym projektem, dobra komunikacja, szybki kontakt mailowy, bezpośredni kontakt z BWO, szybkie załatwianie spraw np. dotyczących rozliczenia dotacji, [...]*). Kolejno wskazywano jako pozytywne strony możliwość korzystania z różnorodnej oferty szkoleń dla organizacji pozarządowych (pięć wskazań), możliwość pozyskania grantów (cztery wskazania), kompetencje przedstawicieli administracji, ich doradztwo i pomoc dla NGO (sześć wskazań) oraz wsparcie lokalowe (cztery wskazania).

Lista wad i problemów okazała się dłuższa. Co ciekawe, wskazywane problemy pokrywały się tematycznie z listą zalet. Tak oto wśród najczęściej wskazywanych wad/problemów (w sumie wskazano ich 51) w relacjach badanych organizacji z Gminą Wrocław wymieniano przede wszystkim nadmiar formalności, biurokrację (13 razy) i negatywny stosunek urzędników do organizacji. Pojawiły się m.in.:

- *Zbyt wygórowana biurokracja przy pozyskiwaniu funduszy, formalności, nadmierne rozdmuchana procedura sprawozdań, bardzo duża ilość załączników do wniosków, papierologia, niepotrzebna biurokracja, za dużo dokumentacji szczegółowej.*
- *Słaby kontakt z administracją publiczną, brak zrozumienia w relacjach ze strukturami magistratu – brak elastyczności, uprzedzenia do NGO.*
- *Jesteśmy bardzo młodą organizacją, dopiero startujemy i na wielu spotkaniach z UM, nawet pytania z naszej strony nie są traktowane poważnie lub zbywane a co dopiero pytać o współpracę.*
- *Nie czuję, aby moja organizacja była traktowana przez Gminę Wrocław jako partner. Raczej jako ubogi krewny, któremu może i trzeba pomagać (sypnąć groszem), ale jednocześnie traktować z góry i dużą dawką nieufności.*
- *Brak chęci współpracy.*
- *Brak woli wysłuchania po stronie miasta.*
- *Traktowanie NGO przez Gminę Wrocław jako "zło konieczne".*
- *Lekceważące podejście pracowników GW do pracowników NGO.*
- *Słabo wypracowany mechanizm zasad partnerstwa.*
- *Brak traktowania organizacji jako równorzędnego partnera*

- *Brak dobrej woli pracowników Urzędu Miejskiego przy potrzebie wsparcia. Urzędnicy mają bardzo negatywne nastawienie.*
- *Rozmycie odpowiedzialności i związane z tym długotrwałe podejmowanie decyzji po stronie GW.*
- *Oschłość aparatu urzędniczego.*
- *Brak zrozumienia problematyki funkcjonowania i problemów NGO. [...]*

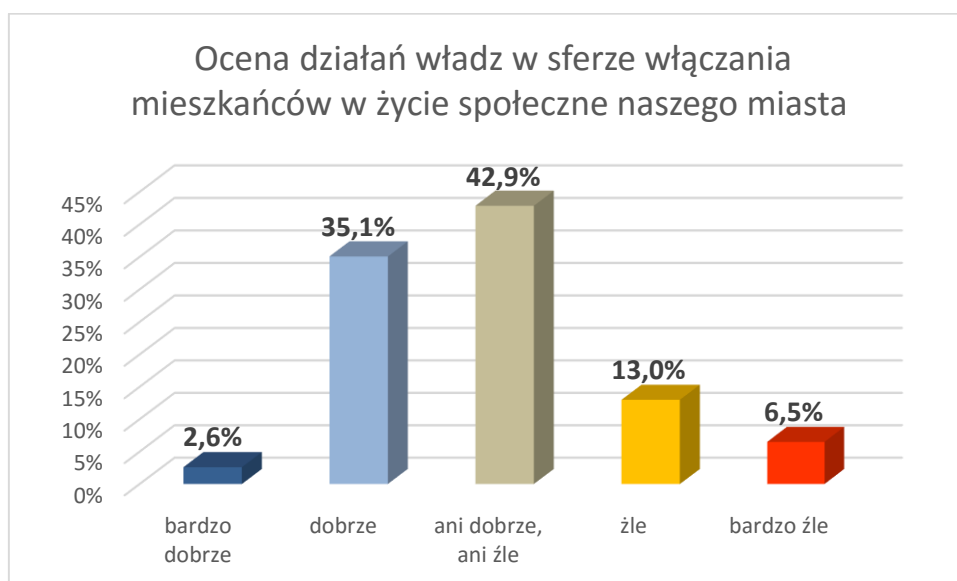
Wskazywano także utrudnienia w pozyskiwaniu grantów na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe (w sumie 16 wskazań, np. *ograniczenia możliwości dofinansowania wielu zadań, niejasna ocena wniosków,[...] oferty w konkursach mogą zostać odrzucone z powodu błędów formalnych, bez analizy merytorycznej zawartości projektów. Przygotowanie wniosku jest dla organizacji trudne, kosztowne, a potem z powodu np. błędów obliczeń w budżecie projekt przepada, nawet bez uzasadnienia. W skutek tego, z pewnością, mnóstwo dobrych projektów przepadło!!![...], zbyt rozbudowane wymagania dot. sprawozdawczości oraz księgowości w organizacji (przez co księgowość kosztuje nas 3.000 zł przy projekcie za 10.000 zł, brak jasnych wskazówek co do źródeł księgowania wydatków, brak planów długoterminowych dotyczących wsparcia [...]).* Jako wady zgłaszano również brak przejrzystej informacji lub trudność w dostępie do niej (10 razy – tymczasem 15 razy wymieniono dostęp do informacji jako zaletę w relacjach pomiędzy Gminą Wrocław a NGO). W tym obszarze zwracano uwagę m.in. na: *mało przyjazny system informacji, nie zawsze jasny przekaz, nieprzyjemne procedury, długi okres odpowiedzi.* Wśród wad/problemów pojawił się również brak kompetencji po stronie przedstawicieli administracji samorządowej (4 razy), a także jednostkowe uwagi porównujące budynek przy ul. Zapolskiej do „labiryntu” oraz dotyczące utrudnień w dostępie do urzędu i braku wystarczającej liczby lokali dla organizacji pozarządowych na ich działalność.

4. Gmina Wrocław jako partner organizacji pozarządowych

Ogólna ocena Gminy Wrocław jako partnera organizacji pozarządowych może być uznana za umiarkowanie pozytywną. Wynosi ona **3,09** (w skali od 1 do 5). Jest ona średnią ze średnich ocen wystawionych przez organizacje za: 1) działanie władz lokalnych w sferze włączania mieszkańców w życie społeczne miasta, 2) postawy władz wobec trzeciego sektora i 3) wybrane działania JST w obszarze współpracy z organizacjami pozarządowymi (odpowiednio pytania nr 5, 6 a-c, 7 a-g ankiety), przy czym podobnie jak poprzednio pięciostopniową skalę ocen od „bardzo źle” do „bardzo dobrze” przełożono na punkty od 1 do 5. W poszczególnych aspektach średnia ocen wystawianych przez badane organizacje pozarządowe wahała się w przedziale od 2,45 (pomoc organizacjom w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania) do 3,35 (wola współdziałania przy realizacji zadań publicznych). Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

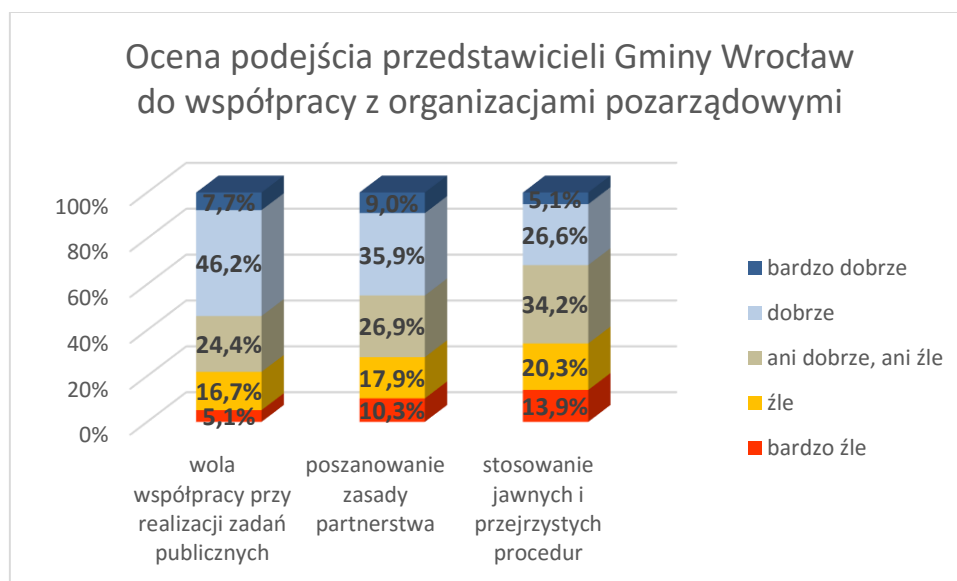
OCENA SAMORZĄDU JAKO PARTNERA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH			
Elementy składowe oceny			Ocena (od 1 do 5)
1. Aktywność władz lokalnych w sferze włączania mieszkańców w życie społ. miasta			3,14
2. Postawa wobec organizacji pozarządowych (średnia ocen a-c)	a) Wola współdziałania przy realizacji zadań publicznych	3,35	3,13
	b) Poszanowanie zasady partnerstwa	3,15	
	c) Jawność i przejrzystość procedur decyzyjnych	2,89	
3. Wybrane działania JST (średnia ocen a-f)	a) Diagnozowanie problemów i potrzeb mieszkańców	3,05	3,00
	b) Informowanie organizacji o swoich planach i działaniach	3,12	
	c) Uwzględnianie opinii organizacji przy tworzeniu prawa, programów i strategii	2,90	
	d) Finansowanie projektów realizowanych przez organizacje	3,19	
	e) Pomoc organizacjom w pozyskaniu zewnętrznego finansowania	2,45	
	f) Wsparcie niefinansowe funkcjonowania organizacji	3,21	
g) Współpraca przy rozliczaniu projektów realizowanych przez organizacje			3,05
OCENA OGÓLNA (średnia ocen za 1, 2, 3)			3,09

Działania władz lokalnych w sferze włączania mieszkańców w życie społeczne miasta, zachęcanie ich do społecznej aktywności otrzymały oceny dające średnią 3,14, co stanowi wynik zbliżony do oceny ogólnej samorządu jako partnera trzeciego sektora. Rozkład wystawionych ocen przez ankietowanych prezentuje poniższy wykres. W sumie ocen pozytywnych wystawiono 29 (37,2% oceniających), lecz bardzo dobre były tylko dwie. 34 ankietowanych oceniło działania Gminy Wrocław na poziomie średnim: „ani dobrze, ani źle”. Co piąty spośród oceniających uznał, że działania te są prowadzone źle (10 osób) lub bardzo źle (5 osób).

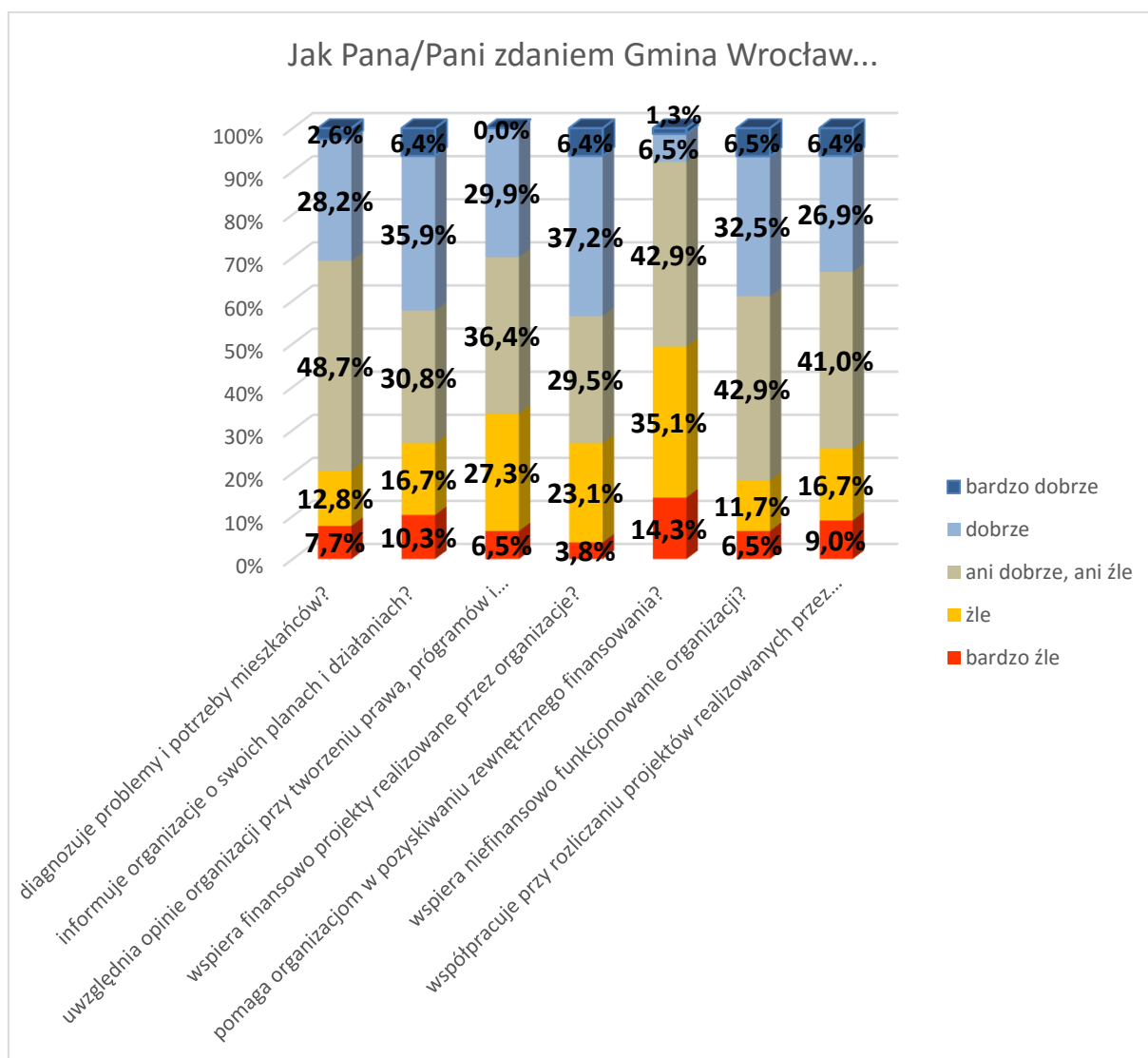

Postawy przedstawicieli Gminy Wrocław wobec organizacji pozarządowych zostały ocenione średnio na 3,13. Najwyższe noty wystawiono za wolę współdziałania (3,35), nieco niższe za

poszanowanie zasady partnerstwa (3,15), najniższe zaś za jawność i przejrzystość procedur decyzyjnych (2,89). Szczegółowy rozkład ocen prezentuje wykres poniżej.

Na zbliżonym poziomie utrzymały się oceny konkretnych działań Gminy Wrocław w obszarze współpracy z organizacjami pozarządowymi. Najwyżej oceniono finansowe wspieranie projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe (średnia ocen: 3,19), następnie kolejno: wsparcie niefinansowe (współpracę pozafinansową) organizacji pozarządowych (3,21), informowanie organizacji o planach i zamierzeniach w obszarze współpracy (3,12), współpracę GW z organizacjami pozarządowymi przy rozliczaniu projektów realizowanych przez organizacje (3,05), diagnozowanie problemów i potrzeb mieszkańców (3,05). Wyraźnie niżej ocenili natomiast badani to, jak Gmina Wrocław uwzględnia opinie organizacji przy tworzeniu prawa, programów i strategii (2,90) oraz jak pomaga organizacjom w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania (2,45). Rozkłady poszczególnych ocen na wykresie poniżej.

Na powyższym wykresie widać, że oceny pozytywne (bardzo dobrze i dobrze) generalnie przeważają nad negatywnymi (źle i bardzo źle), poza jednym wyjątkiem: pomocy JST w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania przez NGO, tu na 38 ocen negatywnych (49,4%) przypada 6 pozytywnych (7,8%). Najwięcej ocen pozytywnych wystawiono finansowaniu projektów realizowanych przez organizacje (w sumie 34 osób (43,6%) oraz informowaniu organizacji o własnych działaniach (33 osoby, 42,3%). Spory odsetek oceniających uważa działania Gminy Wrocław za „ani dobre, ani złe”. Najwięcej takich ocen wystawiono diagnozowaniu problemów i potrzeb mieszkańców – 38 (48,7% odpowiedzi).

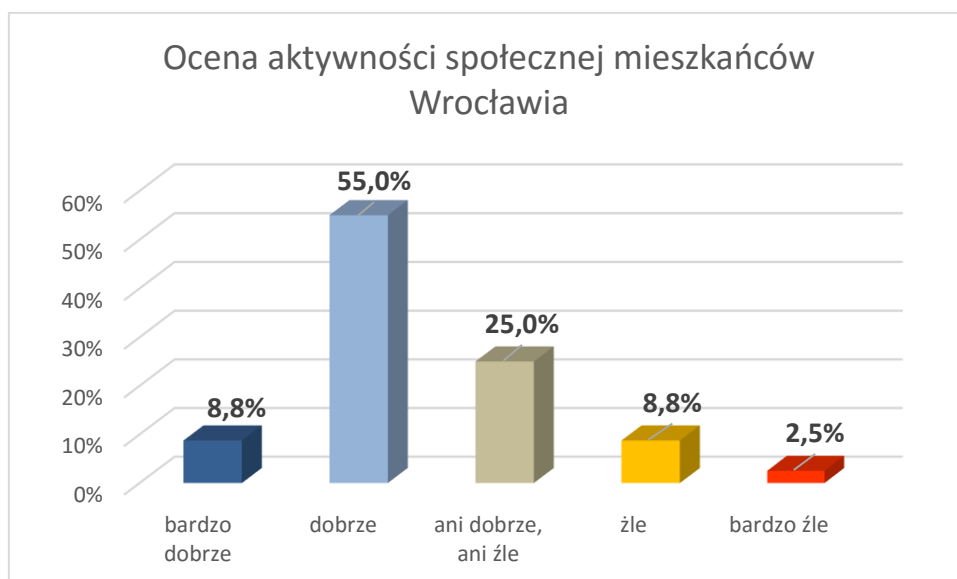
5. Organizacje pozarządowe jako partner gminy Wrocław

Ogólna samoocena organizacji pozarządowych jako partnera samorządu obejmowała trzy składowe: 1) ocenę aktywności społecznej mieszkańców Wrocławia, 2) ocenę postawy organizacji pozarządowych wobec Gminy Wrocław, 3) ocenę działań organizacji pozarządowych w wybranych obszarach. Liczona była jako ich średnia i wyniosła **3,43**. Można ją uznać zatem za umiarkowanie pozytywną. Wartości poszczególnych składowych to odpowiednio: 3,59; 3,33; 3,38. W poszczególnych aspektach ocen składowych średnia ocen wystawianych przez badane organizacje pozarządowe wahała się w przedziale od 3,14 do 3,65. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

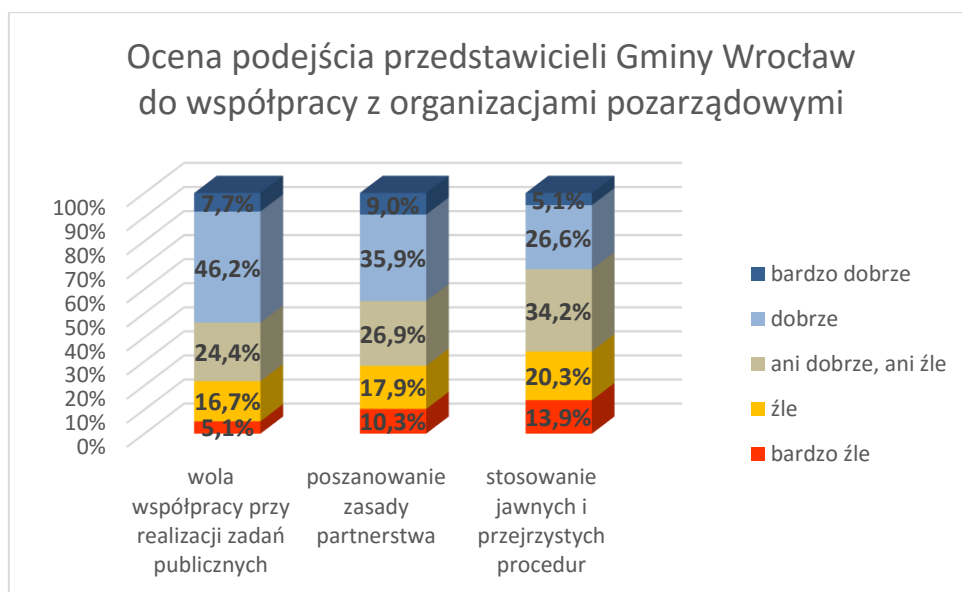
SAMOOCENA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH JAKO PARTNERA SAMORZĄDU				
Elementy składowe oceny			Ocena (od 1 do 5)	
1. Aktywność społeczna mieszkańców			3,59	
2. Postawa organizacji pozarządowych wobec JST i innych partnerów (średnia ocen a-c)	a) Wola współdziałania przy rozwiązywaniu problemów lokalnych	3,36	3,33	
	b) Stosowanie zasady partnerstwa	3,39		
	c) Jawność i przejrzystość działania	3,24		
3. Wybrane działania organizacji pozarządowych (średnia ocen a-f)	a) Diagnozowanie problemów i potrzeb swoich klientów	3,65	3,38	
	b) Informowanie lokalnych partnerów o swoich planach i działaniach	3,35		
	c) Zaangażowanie w tworzenie prawa, programów i strategii	3,14		
	d) Pozyskiwanie finansowania na realizację swoich działań	3,36		
	e) Korzystanie z mechanizmów wsparcia niefinansowego	3,43		
	f) Działania na rzecz integracji środowiska pozarządowego	3,33		
OCENA OGÓLNA (średnia ocen za 1, 2, 3)			3,43	

We własnej oczech organizacje pozarządowe w mieście oceniają się zatem jako partner samorządu znacznie lepiej niż oceniają magistratu. Dla przypomnienia ogólna ocena Gminy Wrocław w sondażu wyniosła 3,09.

Aktywność społeczna mieszkańców miasta została oceniona na **3,59**. Ponad połowa oceniających (44 osoby, czyli 55% badanych) uznała ją za dobrą, a 7 osób za bardzo dobrą (8,8%). Co czwarty oceniający (25%) wybrał odpowiedź „ani dobrze, ani źle”. Niemalże 9% ankietowanych uznało poziom aktywności Wrocławian w sferze społecznej za zły. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

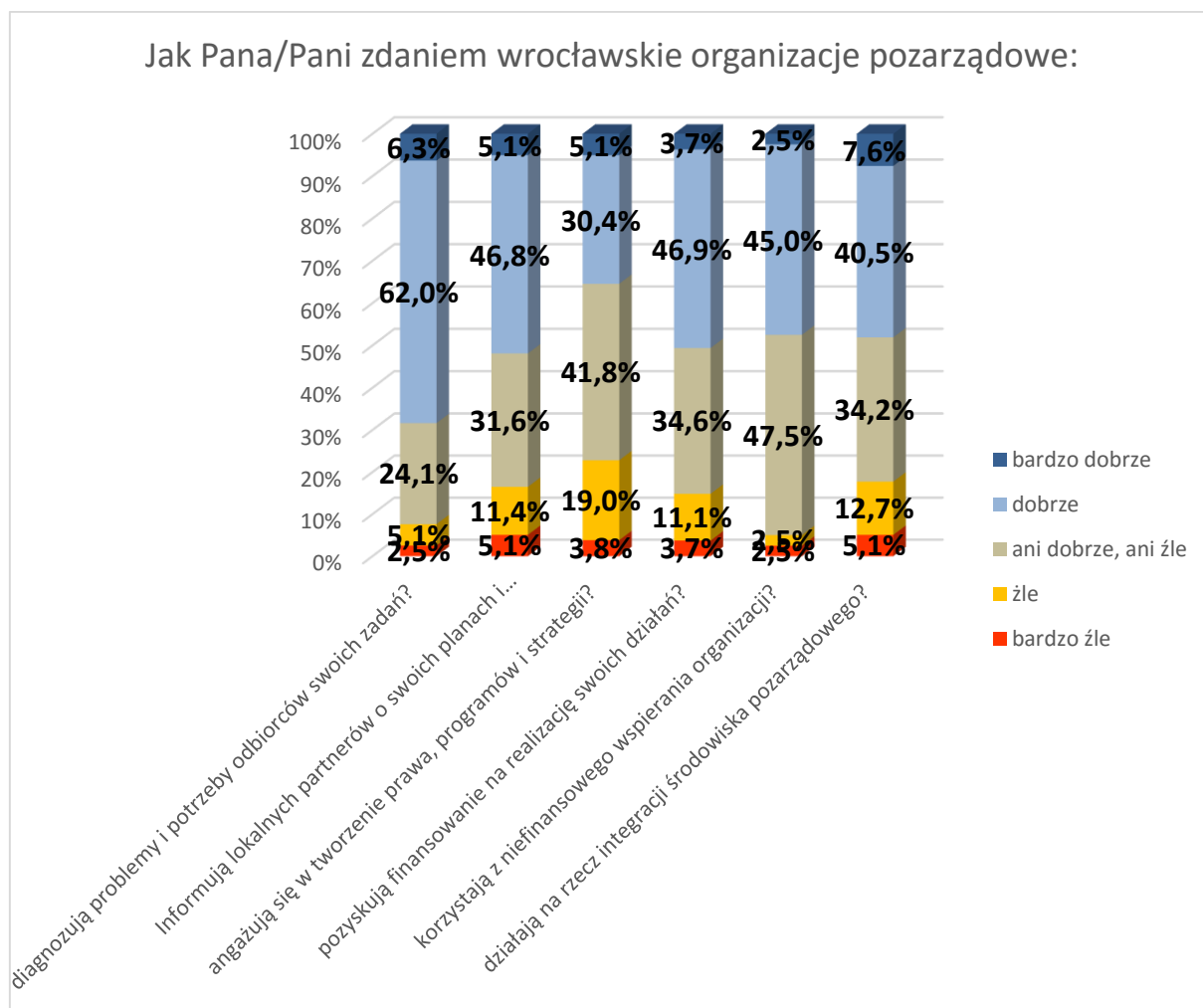

Oceny poszczególnych składników postawy organizacji pozarządowych wobec Gminy Wrocław są dość do siebie zbliżone, zarówno pod względem średnich, jak i rozkładów ocen. Wolę współpracy organizacji z Gminą Wrocław oceniono średnio na 3,36. Stosowanie przez organizacje zasady partnerstwa w relacjach z innymi podmiotami oceniono na 3,39. Najniżej oceniono jawność i przejrzystość w działaniu organizacji – 3,24. Odsetek ocen pozytywnych to odpowiednio 47,6%, 50%, 46,3%, a ocen negatywnych 12,5%, 10,1%, 18,8%. We wszystkich trzech komponentach przeważają oceny dobre.

Zróźnicowanie ocen poszczególnych działań realizowanych przez organizacje pozarządowe we Wrocławiu było znacznie większe niż w przypadku komponentów postawy wobec gminy. I tak najwyższej oceniono organizacje pod względem diagnozowania problemów i potrzeb odbiorców działań – 3,65. Tu pozytywne oceny wystawiło niemalże dwie trzecie ankietowanych (68,3%). Niżej oceniono korzystanie przez organizacje z niefinansowego wsparcia, niefinansowych form współpracy – 3,43; pozyskiwanie finansowania na realizację swoich działań – 3,36 oraz, na takim samym

poziomie, informowanie lokalnych partnerów o planach i działaniach oraz działania na rzecz integracji środowiska pozarządowego – po 3,35. Najniżej organizacje oceniły swoje zaangażowanie w tworzenie lokalnego prawa, programów i strategii – 3,14. Rozkład poszczególnych ocen prezentuje poniższy wykres. Generalnie oceny pozytywne przeważały nad negatywnymi. Najwięcej ocen negatywnych spośród wszystkich działań (22,8%), a jednocześnie najwięcej ocen neutralnych (41,8%), uzyskało angażowanie się organizacji w tworzenie lokalnego prawa.

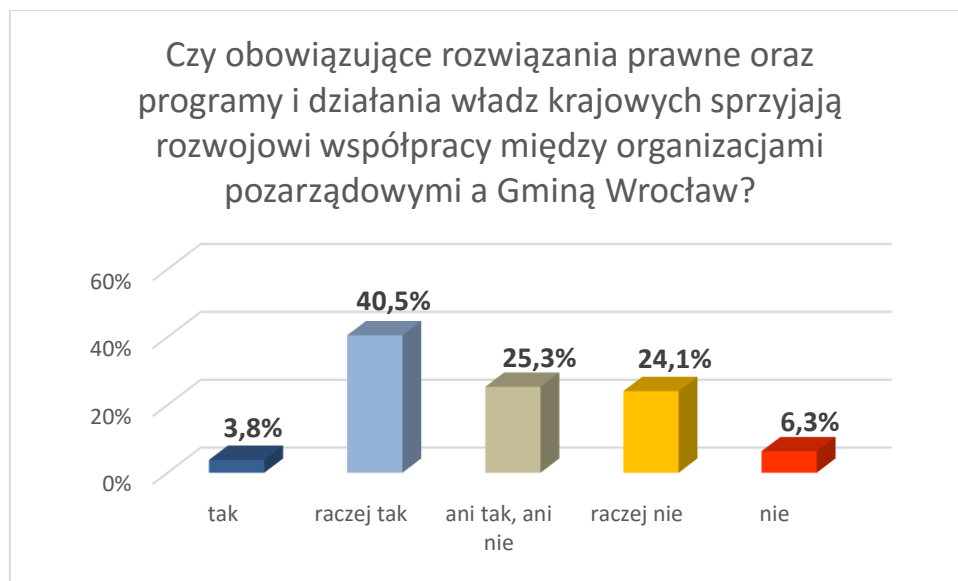

Ciekawostką może być liczba ocen bardzo dobrych i bardzo złych wystawionych działaniom Gminy Wrocław oraz działaniom organizacji. W sumie ankietowani wystawili Gminie Wrocław 37 ocen bardzo dobrych⁴, sobie samym natomiast o jedną mniej – 36. Większa dysproporcja dotyczy ocen bardzo złych. Gminie wystawiono ich aż 74, natomiast organizacjom pozarządowym takich ocen wystawiono „zaledwie” 28.

⁴ W oryginalnym kwestionariuszu ankiety LIJW Liczba pytań o ocenę działań JST i NGO była identyczna. We wrocławskim kwestionariuszu dodano jedno pytanie dotyczące oceny działań Gminy Wrocław. W niniejszym zestawieniu pytania tego nie brano pod uwagę. Jeżeli uwzględni się to dodatkowe pytanie, wówczas liczba ocen bardzo dobrych wystawionych działaniom magistratu wzrośnie do 42.

6. Uwarunkowania oraz rezultaty współpracy Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi

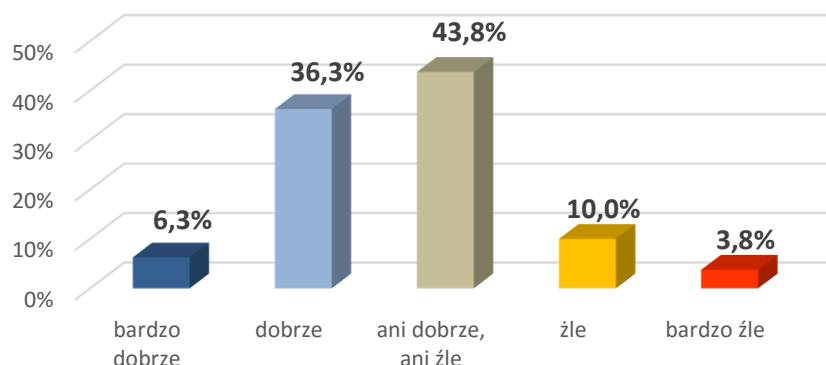
Uczestnicy sondażu oceniali uwarunkowania współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a Gminą Wrocław, odpowiadając na pytanie, czy współpracy sprzyjają obowiązujące rozwiązania prawne, oraz programy i działania władz krajowych. Średnia ocen wyniosła **3,11**. Opinię pozytywną wyraziło 44,3% oceniających, negatywną 30,4%.

Ankieta zawierała również dwa pytania dotyczące oceny wybranych rezultatów współpracy: pierwsze – wpływu współpracy organizacji z Gminą Wrocław na jakość i dostępność usług świadczonych mieszkańcom, drugie – wpływu współpracy na rozwój samej organizacji.

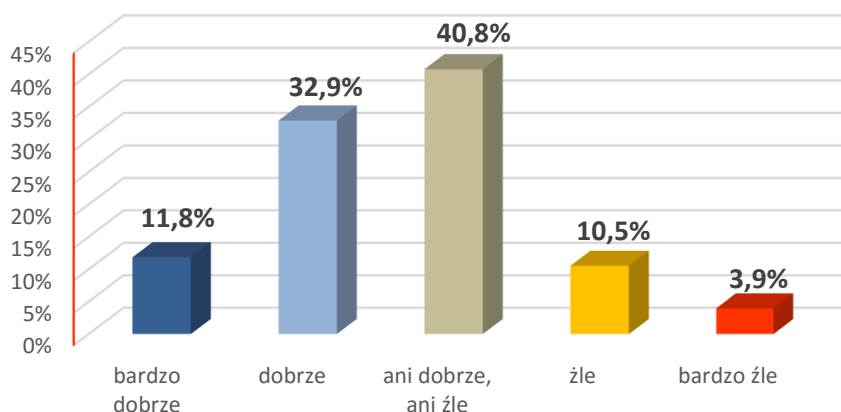
Organizacje raczej pozytywnie oceniły wpływ współpracy na jakość usług świadczonych mieszkańcom. Średnia ocen w tym przypadku wyniosła 3,31. Odpowiedzi pozytywnych udzieliły 34 osoby (42,6%), negatywnych 11 osób (13,8%). Znaczny część badanych – 35 osób (43,8%) – wybrała odpowiedź „ani dobrze, ani źle”.

Ocena wpływu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi na jakość i dostępność usług świadczonych mieszkańcom

Na podobnym poziomie badani ocenili wpływ współpracy na rozwój własnej organizacji, wystawiając noty dające średnią 3,38. Również rozkład ocen był zbliżony: odpowiedzi pozytywnych było 44,7%, neutralnych – 40,8%, a negatywnych – 14,4%.

Ocena wpływu dotychczasowej współpracy z Gminą Wrocław na rozwój własnej organizacji

Łącznie rezultaty współpracy oceniono na **3,35**, wyżej więc niż uwarunkowania współpracy, którym wystawiono średnią ocen 3,11.

Uczestnicy sondażu zostali również poproszeni o wskazanie jednej konkretnej rzeczy, którą ich zdaniem powinny zrobić władze Wrocławia, aby znacząco poprawić jakość współpracy z organizacjami pozarządowymi. Badani sformułowali 65 postulatów, które można podzielić tematycznie na trzy grupy: 1) wzmocnienie partnerstwa i partycypacji, 2) uproszczenie procedur i formalności, 3) zwiększenie budżetu na współpracę z NGO.

Najliczniej zgłaszano postulaty odnoszące się do wzmocnienia mechanizmu partycypacji, konsultowania działań i decyzji władz oraz realnego partnerstwa – traktowania organizacji pozarządowych jako partnera w działaniu. Padło ich 27, wśród nich następujące:

- *Regularnie organizować spotkania i konsultacje z przedstawicielami organizacji pozarządowych.*
- *Realne partnerstwo, a nie udawane.*
- *Pracować nad postawami i umiejętnościami komunikacyjnymi urzędników i obywateli - w jednej grupie, łącznie.*
- *Zobaczyć jak bardzo NGO "wyręczają" władze samorządowe w działaniach na rzecz mieszkańców. Sama świadomość i postawa to już wiele...*
- *Konkretne zapisy nie zmienią niczego dopóki nie zmieni się podejście do NGO. Organizacja musi być traktowana po partnersku a nie jak upierdliwy patent.*
- *Otworzyć się na współdziałanie.*
- *Nie traktować organizacji jako tych, które chcą zarobić na realizacji projektu a wziąć pod uwagę fakt, iż członkowie realizujący cele społeczne muszą utrzymać rodziny.*
- *Stworzyć mechanizmy, zasady współpracy dla każdego wydziału UM oraz jednostek podległych gminie (typu ZZK, ZZM).*
- *Więcej dialogu i przejrzystych form finansowania, obecne konkursy są rozstrzygnięte przed ich rozpoczęciem.*
- *Traktować partycypację władzy poważnie, podejmować decyzje w oparciu o konsultacje a nie przed. Zwracać się nie tylko do organizacji, ale szerzej do mieszkańców, edukować, uświadamiać, choć to pewnie b. niewygodne dla miasta w kwestii oddania części władzy, decyzji*
- *Nie traktować "z góry" małych organizacji tylko dlatego, że są małe i nastawione na realizację wąskiego zakresu celów.*
- *Promocja konsultacji społecznych.*
- *Transparentność budżetu przeznaczzonego na współpracę z NGO.*
- *Konsultacje i reakcje na prawdziwe problemy organizacji.*
- *Wprowadzenie i przestrzeganie standardu współpracy!*
- *Przekazywać coraz więcej działań NGO*
- *Partycypacja i transparentność w dzieleniu budżetu miasta, większa elastyczność, uświadomienie sobie że w organizacjach pracują głównie wolontariusze!!!*
- *Konsultować programy na każdym poziomie działań, wychodząc z pozycji mądrego partnerstwa - wymagającego dla dobra mieszkańców i działań, ale też wyrozumiałego i elastycznego w kwestiach formalnych*
- *Zapewnić autentyczną jawność przy wyborze projektów zaakceptowanych do dofinansowania. Wprowadzić monitoring "biorców" środków finansowych oraz upublicznić treść projektów, które otrzymują dofinansowanie - w celu wyeliminowania "etatowych" biorców. [...]*

Kolejną grupę postulatów stanowiły propozycje uproszczania procedur, które obowiązują organizacje pozarządowe. W tej kategorii zgłoszono 13 uwag, m.in.:

- *Uprościć procedury i być przyjaznym organizacjom.*
- *Przeszkolić urzędników i uprościć niepotrzebną biurokrację.*
- *Ułatwić rozliczanie projektów.*
- *Mniej biurokracji.*
- *Ograniczenie biurokracji - tym samym udowadniając, że organizacje to nie urzędy!*
- *Zmniejszyć wymogi dot. księgowości i sprawozdawczości przy niewielkich projektach, tak abyśmy nie musieli wydawać 1/3 dotacji na księgowość.*
- *Uprościć procedury uzyskiwania wsparcia finansowego.*

- *Mniej dokumentów do wypełniania.*
- *Sprawniejsze funkcjonowanie m.in. portali internetowych informujących NGO i promujących konkretne projekty, aktualne pozytywnym przykładem "dobre" współpracy jest strona "szkoła w formie" mniejsze ilości załączników niezbędnych do składania wniosków, w szczególności nie powielanie tych dokumentów, które znajdują się już w BWO.*
- *Więcej ułatwić dzięki eBOK.*
- *Uprościć procedury konkursowe a w nich uwzględnić wszystkie koszty ponoszone przez organizacje np. koszty bankowe, pocztowe, obsługi prawnej, właściwego utrzymania obiektów do realizacji zadań, stałego zatrudnienia niezbędnych pracowników z godziwym wynagrodzeniem nie tylko do konkretnych zadań w projektach ale do utrzymania całej działalności organizacji pozarządowej. [...]*

10 uczestników sondażu zgłosiło postulaty dotyczące zwiększenia budżetu na współpracę z organizacjami pozarządowymi jako remedium na poprawę jakości współpracy Gminy Wrocław z NGO. Proponowano m.in.:

- *Zwiększanie długoterminowej perspektywy finansowania przedsięwzięć.*
- *Zwiększenie budżetu na zadania publiczne i inne formy współpracy.*
- *Ułatwić pozyskiwanie funduszy - zadań zleconych dla młodych organizacji poprzez np. uruchomienie dodatkowych konkursów, punkty strategiczne w konkursach, odrębną pulę środków.*
- *Więcej konkursów na dotacje, więcej mikrograntów na działania NGO.*
- *Konkurs na wkłady własne - obecnie dofinansowania otrzymują jedynie projekty, które nie otrzymały dofinansowania z zewnątrz (w przypadku otrzymania dotacji z innych źródeł przed złożeniem wniosku, całość odrzucana jest formalnie).*
- *Więcej funduszy powinno trafić na nowe inicjatywy, nie tylko duże jednostki miejskie oraz na wsparcie seniorów.*
- *Zwiększyć budżet dla organizacji pozarządowych, bo te pieniądze lepiej zostaną wykorzystane.*
- *Powiększyć środki finansowe na budżet obywatelski. [...]*

Dla zachowania równowagi badani wymieniali również, co w ich opinii powinny w pierwszej kolejności zrobić same organizacje pozarządowe dla znaczącej poprawy jakości współpracy z Gminą Wrocław. Zebrano w sumie 48 postulatów. I w tym przypadku zgłoszone propozycje można pogrupować na następujące kategorie, rozpoczynając od tych najliczniejszych: 1) partycypacja, zwiększenie aktywności NGO w konsultacjach i dialogu z władzami i urzędem (22 postulaty), 2) profesjonalizacja własnych działań (15 postulatów), 3) integrowanie środowisk pozarządowych w mieście (7 postulatów), 4) monitoring przejrzystości działań władz lokalnych (4 postulaty).

Wśród postulatów dotyczących konieczności włączenia się organizacji pozarządowych we współpracę z Gminą Wrocław proponowano m.in.:

- *Zmienić sposób podejścia do tej relacji/współpracy z rywalizacyjno-roszczeniowego na partnerski.*
- *Częściej zwracać uwagę na postawę Gminy Wrocław (być może na zasadzie konsultacji). Można wiele zmienić rozmawiając.*
- *Większa otwartość i gotowość na rozmowy, więcej pokory i rzetelnej, realnej pracy.*
- *Starania organizacji pozarządowych o częste konsultacje -> dialog z Gminą Wrocław.*
- *Bardziej skupienie się na promowaniu własnych osiągnięć, systematyczne budowanie wzajemnego zaufania, większe poczucie własnej wartości, skuteczne wprowadzanie zasad.*
- *Komunikowanie problemów.*
- *Aktywniej uczestniczyć w konsultowaniu dokumentów.*

- Skanalizowanie uwagi działania, współpraca w celu osiągnięcia większej siły oddziaływania we współpracy z gminą.
- Dobrze diagnozować potrzeby lokalne i tworzyć pod te potrzeby dobre programy.
- Powinny być bardziej zaangażowane we współpracę, uczestniczyć w spotkaniach, inicjatywach partnerstwa itd.
- Poprawić otwartość na dialog.
- Ścisła współpraca na forum WRDPP.
- Tworzyć porozumienie o współpracy.
- Aktywne interesowanie się proponowanymi zmianami
- Powinny promować nowe rozwiązania, mechanizmy przedstawicielom gminy które usprawniają współpracę, zwiększa udział NGO w decyzjach podejmowanych przez gminę, większe zaangażowanie, lobbying.
- Więcej korzystać z oferowanych programów.
- Popracować nad współpracą bo to jest jej największy mankament.
- Interesować się nie tylko zamkniętym zakresem działania w ramach jedynie swoich poszczególnych umów, ale myśleć perspektywicznie i angażować się z misją we wspólnie wypracowywane z Gminą inicjatywy. [...]

Podkreślano również konieczność profesjonalizacji organizacji pozarządowych, wskazując m.in.:

- Profesjonalnie wywiązywanie się ze swoich zobowiązań np. sprawozdań.
- Znajomość przepisów i stosowanie ich.
- Czytać stronę www.wroclaw.pl - bo to jak na razie jedyny, oprócz Sektora 3, łącznik organizacji z Gminą Wrocław.
- Uczestniczyć w organizowanych szkoleniach.
- Poprawić ewaluację programów.
- Być w spisie NGO np. w sektorze 3.
- Opracowywać mądre i odpowiedzialne społecznie projekty, które w sposób uczciwy będą oceniane przez odpowiednie gremia.
- Stworzyć 1-wspólny "kanał informacji", platformę która dotrze do każdego mieszkańca.[...]

W zakresie postulatów dotyczących konieczności zintegrowania się organizacji pozarządowych dla poprawy jakości współpracy z Gminą Wrocław wymieniano:

- Tworzenie konsorcjów, wspólnych platform współpracy.
- Zawijazanie partnerstwa.
- Zrzęczyć się i stanąć jednym głosem przed Gminą.
- Integracja, spotkania organizacji z przedstawicielami Gminy Wrocław.
- Stworzyć zintegrowaną i silną reprezentację prezentującą swoje opinie.
- Traktowanie organizacji jako partnera.
- Być bardziej solidarni i razem konsekwentnie wymagać zmian od władz Wrocławia.

Wydaje się, że wskazane przez uczestników sondażu propozycje działań, zarówno te adresowe do Gminy Wrocław, jak i do samych organizacji pozarządowych, są dość spójne. W obu grupach zwraca się najczęściej uwagę na konieczność dbania o kulturę współpracy. Gminie zaleca się większą otwartość na współpracę z organizacjami, bardziej partnerskie podejście oraz rozszerzenie zakresu współpracy, zlecanie większej liczby zadań NGO. Organizacjom natomiast rekomenduje się w tym obszarze zwiększenie aktywności i włączenie się w procesy konsultacyjne oraz zwrócenie

uwagi na sprawy miasta i jego mieszkańców, nie tylko realizowanie własnych zadań. Liczna grupa postulatów do władz Wrocławia dotyczy uproszczenia procedur i formalności, organizacjom pozarządowym zaleca się natomiast wzmacnianie kompetencji i zwiększanie wiedzy, tak aby stały się profesjonalnym partnerem dla Gminy. W trzeciej grupie postulatów do gminy zwraca się uwagę na konieczność zwiększenia finansowania. Odpowiadają im w stosunku do organizacji zalecenia konsolidacji oraz tworzenia spójnego i silnego środowiska do prowadzenia dialogu z Gminą Wrocław.

7. Podsumowanie

Syntetyczne zestawienie ocen uzyskanych w sondażu prezentuje poniższa tabela. Wszystkie oceny częściowe prezentowane w tabeli zostały już zaprezentowane w niniejszym raporcie, czas zatem na podsumowanie.

Najwyżej w sondażu oceniono podejście organizacji pozarządowych do współpracy z Gminą Wrocław – **3,43**. Taką notę można uznać za umiarkowanie pozytywną. Najniżej natomiast oceniono podejście Gminy Wrocław do współpracy z organizacjami pozarządowymi – **3,09**, a niewiele lepiej uwarunkowania współpracy, czyli polskie prawodawstwo w przedmiotowym zakresie – **3,11**. Wyższą notę wystawiono za zakres współpracy, czyli wypadkową podejmowanych form współpracy, intensywności tejże i obszarów działania NGO uczestniczących w sondażu: **3,36**. Jeszcze wyżej oceniono rezultaty współpracy, oceniając w tym zakresie zarówno jej wpływ na jakość usług świadczonych mieszkańcom, jak i na jakość działania własnej organizacji – **3,35**. **Średnia tych ocen daje ocenę końcową na poziomie 3,27**. Jak widać jest ona bardzo zbliżona do średniej ocen udzielonych przez badanych na pytanie: *Jak badani ogólnie oceniają jakość współpracy z Gminą Wrocław w ostatnich dwóch latach?* – **3,30**.

ZESTAWIENIE OCENY OGÓLNEJ I OCEN SZCZEGÓŁOWYCH			
Kategoria oceny		Ocena (od 1 do 5)	
ŚREDNIA OCEN CZĄSTKOWYCH	Zakres współpracy	3,36	3,27
	Podejście administracji	3,09	
	Podejście organizacji pozarządowych	3,43	
	Uwarunkowania współpracy	3,11	
	Rezultaty współpracy	3,35	
OCENA JAKOŚCI WSPÓŁPRACY (deklarowana ocena współpracy przez ankietowanych)		3,30	